

hvilke de forskellige Vælgere kunne komme til at samvirke med hverandre. Thi i hvor høj Grad man har Valgret i et Land, beror ikke alene paa, hvor mange Personer der kommer ind under Valgretsbestemmelserne og faa Lov til at faa deres Navne indskrevne paa Valglisterne, men det beror ogsaa paa, hvor stor en Del af de indskrevne Vælgere der overhovedet kommer til at faa deres Stemme tagen i Betragtning ved Valgene. Og her har altsaa Forholdet ved de to foregaaende Valg været dette, at af noget over 300,000 stemmende Vælgere var der knapt $\frac{3}{5}$, som fik Indflydelse paa Sammensætningen af Folketinget, medens $\frac{2}{5}$ ikke fik noget som helst at sige. Med andre Ord, ude i Frederiksbergkredsen f. Eks. kunde man gaa hen og berøve de 1,800 Socialdemokrater, jeg nylig nævnedes, deres Valgret, stryge dem af Valglisterne, fordi Resultatet af Valget vilde blive akkurat det samme. Det er derfor fuldstændig illusorisk at sige, at disse Mennesker have en Valgret. De have en Stemmeret, men den er ganske betydningsløs. Nej, det er saa, at i samme Øjeblik man ved en Ordning af denne Natur giver maaske en meget liberal Valglov med meget udstrakt Valgret, tager man ved den næste Bestemmelse Valgretten bort igen, indsnævrer den igen ved at inddele Landet ret vilkaarligt i Kredse, hvorved netop dette kommer frem. Der findes her i København, hvor Befolkningen jo bor saa tæt, Kredse, som ligge lige op ad hinanden. Der bor altsaa et Mindretal i den ene Kreds og et stort Mindretal i den anden Kreds, saa nær hinanden, at hvis de to kunde komme til at samvirke, vilde de have Stemmer nok til at sætte en Mand ind i Tinget; men nu kommer Valgloven maaske og siger: Der skal gaa en Grænselinie her, som skiller Eder og bevirker, at eders Valgret ikke har nogen som helst Indflydelse; og en saadan Ordning mener man alligevel kan kaldes en retfærdig Ordning af den Sag.

Hvor vilde Resultaterne kunne blive ved Valg med Enmands-Kredse, har jeg tidligere nævnt et Eksempel paa, og jeg vil tillade mig at gentage det her, fordi det i Virkeligheden er et slaaende Eksempel og kun paaviser et Tilfælde, som vi have mange af her i Landet. Lad os tage 3 nøjagtig lige store Kredse med 1,000 Vælgere i hver, altsaa 3,000 i alt. Vi regne med to Partier, Højre og Venstre, og vi sige, at af de 3,000 ere de 1,700 Venstremænd og de 1,300 Højremænd; men de bo saaledes, at i de to Kredse

bliver der 600 Højremænd i hver og i den tredie kun 100 Højremænd, medens Venstremændenes Stemmer ere fordelte saaledes, at i de to Kredse bo der 400 i hver og i den tredie Kreds 900 Venstrevælgere. Resultatet er, at i disse tre Kredse bliver der valgt to Højremænd og en Venstremænd, skønt der er 1,700 Venstrestemmer og kun 1,300 Højrestemmer. Jeg siger, at saadanne tilfældige Ophobninger af Tilhængere af et enkelt politisk Parti findes der utallige Eksempler paa her i Landet. Hvis nu en saadan Fordeling fandtes over det ganske Land — det er altsaa et Tankeeksperiment, jeg kun anfører for at vise, hvorledes Valg efter Enmands Kredse er et fuldstændigt Lotterispil —, saa vilde de $\frac{2}{3}$ af dette Tings Medlemmer, d. v. s. 76, kunne være Højremænd og 38 Venstremænd. Dette Tilfælde kunde altsaa i og for sig forekomme, og der kunde tænkes endnu mere grelle Eksempler; de kunde ogsaa blive mindre grelle, og det kunde ogsaa gaa til den modsatte Yderlighed — og i og for sig var det maaske ogsaa det naturligste, at det gjorde det —, nemlig, at hvis Venstre havde Flertallet i Landet blandt de to Partier, jeg her stiller op, saa vilde det ogsaa have Flertal i alle Kredse her i Landet, og saa vilde det kunne besætte alle 114 Pladser her i Tinget. Jeg siger altsaa, at saa længe vi have den Valgordning, vi have, vil den kunne føre til, at Flertallet besætter alle Pladserne, selv om vi havde matematisk lige store Kredse, naar disse ere Enmands-Kredse; men den kan ogsaa føre til, at det kun kommer til at besætte $\frac{1}{3}$ af Pladserne eller endnu mindre.

Med andre Ord: Sammensætningen af Folketinget har ikke noget som helst at gøre med, hvorledes Befolkningen udenfor grupperer sig efter politiske Anskuelser. Det er i en anden Forbindelse sagt at det ærede Medlem fra Holbæk (Rode) i Gaar, at man maatte sørge for, at man ikke havde Valgmaader, der indsnævrede Vælgernes frie Ret — saa vidt jeg husker var det i Forbindelse med Spørgsmaalet om Omvalg. Men lad os hellere holde os til den Ordning, der er det grundlæggende i det nye, og som vi ogsaa have nu, den Valgmaade, der, som jeg her har paavist, og som enhver kan gøre sig selv Rede for, netop i allerhøjeste Grad indsnævrer Vælgernes frie Ret, thi dette er ubestrideligt.

Nu har man hørt fremsætte den Paastand — det ærede Medlem fra Nørresundby (Jensen-Sønderup) nævnte den i Gaar — at man ikke kunde gaa til For-